

«EL PAÍS VALENCIÀ SERÀ FRUIT D'UN PACTE O NO SERÀ»

Damià Mollà, el tercer home

--**A** *nem a...*

—Abans que res vull fer un memorial de greuges contra EL TEMPS.

—... *Vostè dirà.*

—Ens heu maltractat i ironitzat d'una forma deplorable. Us heu clavats en coses personals i heu mentit. Que si Eduard Mira té fills —que té una filla— als quals parla en castellà, quan la filla ha estudiat a La Gavina i, per tant, és una falsedat terrible. Tan terrible com el sondeig d'opinió que plantejareu a la intel·lectualitat valenciana, partint de la primícia que el pacte lingüístic anava contra les Normes de Castelló i que, segons nosaltres, tots els mals d'aquest país ens vénen d'aquelles normes.

I nosaltres hem vist sempre, com un objectiu bàsic, buscar una reconsideració del fet nacional valencià prenent com a punt de partida la unitat lingüística. No sols això sinó que en el primer text on reflexionem sobre el tema fem una última aportació: el País Valencià podria jugar de frontissa entre Catalunya i Madrid, basant-se precisament en aquesta unitat lingüística i per la seua situació geopolítica.

—*En el text on vostè proposa el pacte, si no diu que va contra les Normes de Castelló, tampoc no diu el contrari.*

—És que és absurd entendre el pacte lingüístic descontextualitzat d'una proposta de pacte global per superar la crisi d'identitat que té aquesta societat. Tractem de fer un pacte social que definesca el marc nacional i on els símbols d'identitat no siguin armes llançables contra ningú. I ho basem en l'economia i en la necessitat de poder obtenir major poder per als valencians dins l'Estat espanyol i la Comunitat Europea.

I com a conseqüència de tot això és quan vindria la necessitat de fer un pacte lingüístic, basat en la idea de l'ús, i d'explicar a la gent per què volem la unitat lingüística. No en termes d'essencialisme sinó de pragmatisme, perquè mentre mantindrem la nostra llengua tindrem una font de poder per aconseguir majors cotes econòmiques.

Tot això, connectat amb la base social i econòmica, ja que un dels grans problemes que ha tingut el nacionalis-

Damià Mollà (Bocairent, 1946), un dels autors del llibre més comprat i menys llegit, *De impura natione*, ha produït aquests dies un autèntic sisme amb una crida al pacte lingüístic.

Miquel Alberola

«El pacte està per modernitzar la llengua».

me històric és que ha estat desvinculat de la base econòmica i social, perquè ha estat un moviment d'èlites culturals que s'ha acostat molt poc a la realitat social. I diré més: al moviment intel·lectual que encapçalava el nacionalisme històric, d'alguna manera, no li agradava el país que tenia i va optar per inventar-se'n un de nou, i el mirall de Barcelona va ser clau per redefinir la nostra societat.

—*I vostès, per connectar amb la realitat, llancen una crida al pacte lingüístic...*

—No, nosaltres no l'hem llançada, encara.

—*Jo l'he llegida.*

—M'explique. Hi ha un article d'Eduard Mira en què reclama, com a escriptor, la necessitat d'unes normes

ortogràfiques per poder-se-les saltar. El que passa és que la dinàmica de la política valenciana passa per una conjuntura en què està a punt d'imposar-se les normes de l'Acadèmia Valenciana en l'Ajuntament de València. El CDS, que acudeix sovint a la tertúlia que organitza la gent de la «tercera via», s'acull a la idea global i la particularitza dins l'ajuntament, i llança la necessitat d'un pacte lingüístic, perquè sap que si les normes de l'Acadèmia entren, el desgavell pot ser grandíssim.

—*Però vostè, abans que Eduard Mira reclamara res, també n'ha parlat, de la necessitat d'un pacte lingüístic...*

—Sí, però com a procés. Nosaltres hem arribat a dir que el país serà fruit d'un pacte o no serà, però en aquest moment no era objectiu nostre tirar endavant les bases i assumir les grans dificultats que comportava. Aleshores, tornant al tema, els regidors expulsats d'AP veuen interessant proposar un debat sobre el tema lingüístic i convoquen a l'Hotel Astòria tres senyors de la, diguem-ne, «tercera via» i uns altres tres del blaverisme acèrrim. Nosaltres ens ho vam passar molt malament pel fet d'anar-hi, però no podíem deixar d'anar-hi perquè estem predicant la idea d'un pacte global.

Anem allà i veiem les actituds que tenen els altres, i expliquem les nostres. I ja no n'hi ha més. La resta ha estat la negativa a pactar per part del GAV i Maria Consuelo Reyna, i posteriorment una duríssima resposta per part, no dels intel·lectuals enquestats per EL TEMPS, sinó d'EL TEMPS. I el pacte va per la idea de per què no seure'ns catalans, valencians i mallorquins i tractar de modernitzar la llengua al màxim i admetre una sèrie de vocables que poden estar perdent-se al sud del país o al nord o a l'oest.

—*Això ja ho fan habitualment els filòlegs.*

—Però és que nosaltres no anàvem a fer un pacte sinó a proposar-lo.

—*Un dels contertulis d'aquella taula, el pare Joan Costa, s'ha apressat a fer marxa arrere.*

—Sí, va ser molt distint el pare Costa de la tertúlia al que després ha publicat aquelles coses, diametralment oposat. La consigna que van llançar és que

la unitat lingüística és un cavall de Troia i van tocar «el pito» per tirar en- rere tot intent de diàleg.

—*¿Fins a quin punt estarien ells dis- posats a cedir?*

—Després d'aquest primer intent, pense que, globalment considerats, no cediran gens, encara que sí que hi ha sectors que busquen donar una eixida racional a la problemàtica valenciana. I una cosa és pactar amb el feixisme blaver, a la qual cosa hem dit que no des del primer moment, i una altra, estendre la mà a un sector del blaverisme que intenta resoldre el conflicte amb un mínim de racionalitat i dignitat.

—*Intentar un pacte civil que torna a tocar les vísceres de la llengua, ¿no obre més les ferides que les cicatritza?*

—La situació en què ens trobem és massa còmoda, inclús per als mateixos nacionalistes, que s'han arraconat en les seues trinxeres i han dit «tenim la raó absoluta», però no penetren en la societat. Això afavoreix el blaverisme, que està

impregnant socialment la seua ideologia i pot arribar a fer-se amb aquest país. La nostra reflexió és: o parem els peus al blaverisme o se'ns menja. Segar l'herba al blaverisme és replegar-li els símbols, en la mida que aquest poble —és una constatació— necessita i demana uns símbols diferenciat als de Catalunya.

Si vols la definició, socialment ha triümfat el particularisme, i no sols ideològicament. O es racionalitza el particularisme i se li dóna una eixida de consciència comunitàrio-nacionalitària, canalitzant-lo cap a un moviment nacionalista, o aquest particularisme, que és superdisgregador, elimina i dóna el *finiquito* a aquest poble. Davant aquesta alternativa, jo m'incline per tractar de racionalitzar el particularisme.

—*I això, ¿com ho explica als que cremem llibres?*

—Això no ho podem evitar. Tota societat democràtica, en la mida que és plural, tindrà sempre una sèrie de senyors que defensaran com a ideologia cremar llibres. El problema és si augmenta el nombre, i jo no vull pactar amb ells.

—*Molts d'ells han votat Lizondo.*

—Evidentment, però digues quants vots ha tret Lizondo prenent com a base el particularisme, perquè ell no té programa polític: ha dit que és valencià i visca el pa, visca el vi i visca la mare que ens ha parit. I ha tret el 20% dels vots de la ciutat de València. Nosaltres, en canvi, hem estat dient que som catalans i què hem tret, què hem aconseguit... Un anticatalanisme visceral que

«Qui trau profit del conflicte és el blaverisme i l'espanyolisme».

ha creat uns prejudicis grandíssims. Jo el que demane al nacionalisme històric és que reflexione sobre la problemàtica, que és molt còmoda la postura de dir «morirem, però «con las botas puestas». La llengua se salva, però se salva a Catalunya, ací la perdem. Mentre no replantegem tot el que vam fer fa vint-i-cinc anys, qui en trau profit és el blaverisme i l'espanyolisme.

—*¿Creu que era el moment indicat per proposar un pacte?*

—No, efectivament no ho era. Crec que ha sigut l'error més gran que ha tingut fins aquests moments la «tercera via», però no podíem eludir-ho. Ara, ha tingut avantatges, eh, per saber com respondria la gent. Per exemple, una cosa que estem reflexionant molt és que si no hi ha condicions per fer un pacte social, tirarem endavant un moviment que reclame aquestes tesis.

—*¿Vol dir un nou partit? I,*

en tot cas, ¿amb quin contingut polític?

—Jo, en aquests moments, no parlaria de la creació d'un nou partit, sinó d'un moviment de reflexió cívico-política respecte a quin és el futur d'aquesta societat, sense negar els seus orígens i amb la dignitat que li correspon. El moviment pot vertebrar-se a través de plataformes de distint signe i tipus, però una reflexió a fer encara és si cal tirar endavant la idea de pacte o val la pena tirar en línia recta a defensar-ne el contingut. No ho sé encara.

—*El contingut, ¿el tenen clar?*

—No, perquè és una proposta oberta i de debat. ¿Què volem ser i què podem ser els valencians? ¿Amb què comptem? Però sí que partim d'unes idees bàsiques: volem ser una nació, volem tenir una autodeterminació suficient que ens permeta decidir amb qui ens federem o confederem, i tenim una llengua pròpia i comuna a Catalunya i les Balears.

—*¿Veü factible transformar la proposta en moviment polític?*

—En aquests moments veig una expectativa molt ampla, però grans dificultats per concretar-ho, perquè la gent que més vocació política té ja

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

us convida a participar en els actes que tindran lloc a la seua AULA DE CULTURA.

Conferències:

Dijous, 5 de maig a les 20 h.
«Panorama de la literatura a les comarques del sud» a càrrec de Lluís Alpera, professor de llengua i literatura catalana a la Universitat d'Alacant.

Cursos:

- Llenguatge periodístic.
- Dicció.
- Introducció a la fotografia.
- Didàctica del valencià en l'ensenyament a adults.

Informació:

C/ Moratín, 15-6.
46002 VALÈNCIA - Tel. 351 17 27.

NOTA: Us informem que el CENTRE CARLES SALVADOR té prevista la inauguració de NOU CURSOS DE LLENGUA I CULTURA DEL PAÍS VALENCIÀ.

Centre
Carles Salvador

està enquadrada en altres partits. ¿Què en queda?

—*Diuen que vostè té uns quants empresaris darrere...*

—Hi ha hagut més d'un empresari que s'ha acostat a olorar, a veure què era això de la «tercera via», però de moment no s'ha materialitzat res.

—*¿I quin són?*

—No hi ha més noms que els sabuts, de nous, no n'hi ha.

—*¿I quins són els sabuts?*

—Els quatre personatges del país que han donat diners per a la cultura... Agarra la llista de socis d'Acció Cultural i els sabràs.

—*¿No té la sensació que li estan usufructuant el producte?*

—¡Però això no ho puc evitar! Ara, jo no parlaria d'«usufructuar» sinó que és més important la constitució d'un moviment de reflexió cívico-política, de viure i parlar en valencià i recuperar la dignitat, eixint de la torre de la universitat i el nacionalisme històric.

—*Vostès han dit que Fuster «s'ha equivocat», ¿no és fort, això?*

—Sí, s'ha dit però no sé si és l'expressió adequada. Simplement és que no tenia prou dades per preveure què passaria. Un exemple és que va qualificar el particularisme valencià com una cosa liquidada o en procés de liquidació, i passa que no ha estat així. El particularisme té molts segles de tradició: en els clàssics valencians ja es detecta una tendència enfront de Catalunya. Ells són conscients que tenen la dinàmica cultural més potent de la Corona d'Aragó i intenten parlar de «llengua valenciana».

—*Però en aquell moment el particularisme no és secessionista.*

—Ja ho sé, evidentment.

—*I ara la contribució de Madrid ha sigut decisòria.*

—Clar, però si el camp no haguera estat abonat, per molt que Madrid, a través d'Abril Martorell amb plens poders, tirara, no hauria quallat. I mira com ha eixit. Si Madrid no juga aquesta basa i els Països Catalans tiren endavant, l'Estat espanyol es desmembra.

—*És difícil dur a l'entesa gent tan ben abonada, ¿no?*

—Evidentment, però insistisc: en la situació en què estem no solucionem res. Hi ha qui ha dit «tinc la raó i em quede a casa», i hi ha qui ha dit, i en som prou, «el cost no importa, continuarem lluitant per salvar la llengua d'aquest país i aconseguir les màximes cotes de govern». Jo estic en els últims. □